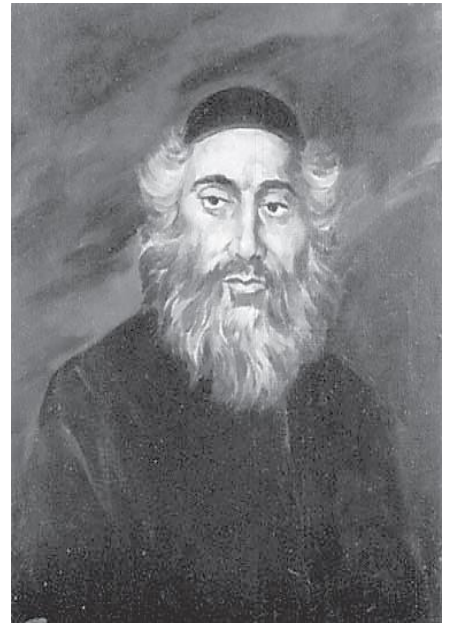
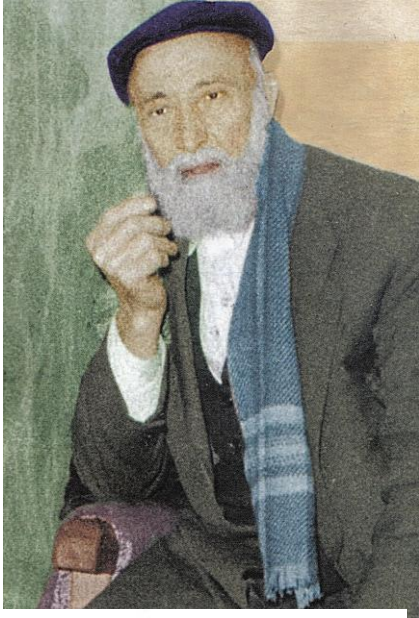

פנינו הצדיקים

הרב פינחס שפירא מקוריץ צ"ל: נולד בשנת ה'תפ"ו (1726) בשקלוב, התיישב במירופולי התוודע לבעל-שם טוב הקדוש, בהמשך עקר לקוריץ ולאחר מכן במשך 20 שנים שהה באוסטרה. כינויו היה 'המלמד השחור' בשל עבודתו כמלמד. גאון אדיר. חוכמתו נודעה בכל רחבי העולם היהודי. חולים ממקומות רחוקים היו מגיעים אליו לקבל מזור למחלתם. חוכמתו של רבינו נודעה ברחבי העולם היהודי. גדולים וטובים באו להציע לפניו את ספיקותיהם בתורה ובאמונה. חולים ממקומות רחוקים היו מגיעים אליו לקבל מזור למחלתם. למרות זאת, נהג בשיא הענווה. הוא לא העלה בדעתו לבנות לעצמו 'בית מדרש' ולהקיף עצמו בקהל חסידים. בכל אדם, ולו הפשוט ביותר, ראה מעלות מיוחדות. ענוותן. איש אמת. 13 שנים היה מתייגע ר' פינחס להתלמד שלא לשקר, ושוב התייגע 13 שנים אחרות להיות דובר אמת. נפטר ב-י' אלול ה'תקנ"א (1791) בשיטובקה בדרכו לארץ ישראל. חי כ-65 שנים.

סבא: ר' נתן נטע בעל 'מגלה עמוקות' (מצד אביו). **אביו:** ר' אברהם אבא. **רבו:** הגאון ר' דב בער (המגיד ממזריש). **מתלמידיו:** הגאונים ר' יעקב שמשון, ר' אריה ליב (סבא משיפולי), ר' רפאל מברשד, ר' זאב מבאלטה ור' זאב מז'טומיר. **בניו:** ר' אליהו, ר' יהודה מאיר, ר' יחזקאל, ר' יעקב שמעון ור' משה.

כל תושבי קוריץ הכירוהו היטב. מרבית תושבי העיר אף לא הכירוהו בשמו. 'הכנר העיוור' - היה כינויו בפי כל. בכל חתונה, הכנסת-ספר תורה או אירוע גדול אחר, היה שמור לו מקום מכובד. על-אף גילו המתקדם עדיין היטיבו אצבעותיו העדינות לפרוט על המיתרים במהירות ובקלילות ולהפיק צלילים שהרעידו לבבות.

יראתו של 'הכנר העיוור' קדמה לחכמתו. היה מדקדק בקלה כבחמורה. מעולם לא נתפס מדבר רכילות, לשון-הרע או אפילו סתם דברים בטלים. כשלא ניגן היה מתפלל, מקשיב לשיעור תורה או עוסק בדבר מצווה. לא רק נגינתו הקסימה את הבריות, גם דמותו סחפה עמה בכל פעם מחדש את קהל החוגגים. כשניגן ניגון שמח, הייתה השמחה ממלאה את כל ישותו, ורגליו התרוננו עם הצלילים. כשהשמיע נעימה של רטט ודבקות, הייתה נפשו משתפכת עם הנגינה, ודמעות גלשו מבין ריסי עיניו העצומות. מרבית תושבי קוריץ סברו כי עיוור הכנר מלידתו. רק הזקנים שבחבורה זכרו במעומעם את דבר האסון שפקדו לפני שנים רבות. "יום אחד", כך סיפרו, "לקה בשתי עיניו ואיבד את מאורן".

חלפו השנים. יום אחד חלה 'הכנר העיוור' ונפל למשכב. בערב נפוצה בעיר השמועה, כי הצדיק הנודע רבי פינחס שפירא הלך לבקר את הכנר בביתו. הדבר היה לפלא משום שהצדיק מקוריץ לא היה רגיל לערוך ביקורים כאלה. אומנם היה פעיל מאוד בתמיכה ובהגשת סעד לחולים ולזקקים, היה מגייס כספים רבים למטרות אלו ודאג דאגה יתרה למילוי כל צורכיהם, אבל ללכת בפועל לבקר את החולים, לא נהג. היו שטענו כי הצדיק מקוריץ, שנודע באהבתו את האמת, חדל לבקר חולים בבתיהם, משום שהתקשה לשאת את העמדת הפנים של החולים בבואו לבקדם. הללו היו מגבירים את אנוחותיהם ומעוותים את פניהם, יותר מכפי שסבלו באמת. הם עשו זאת כדי לעורר את רחמיו, כדי שיעתיר עליהם בתפילה, אבל הוא התקשה לשאת זאת.

תלמידיו של הצדיק היו אפוא סקרנים מאוד לדעת, מדוע שינה הפעם מהרגלו. הם ציפו לשעת-כושר והעלו לפניו את תהייתם. שביב של חיוך עלה על שפתיו. "יודעים אתם כי שונא אני את השקר שנאת-מוות", אמר להם, ותלמידיו הנהנו בראשם. "ובכן, יש שקר ויש שקר". סתם ולא פירש. התאכזבו התלמידים. הם ניסו את כוחם בשאלות, אבל הצדיק לא היה מוכן להרחיב בדבר. "עוד חזון למועד", הפטיר ובכך חתם את הדיבור בעניין. חלפו כמה חודשים. בריאותו של 'הכנר העיוור' הידרדרה. יום אחד הוזעקו אנשי החברה-קדישא למיטתו. כעבור שעה קלה פשטה הידיעה המעציבה על מות הכנר. ואולם ידיעה זו נקשרה בשמועה נוספת, שעד מהרה הייתה לשיחת הכל. השמועה התבססה על עדותם של אנשי החברה-קדישא, כולם אנשי-מעלה נאמנים ומקובלים, שתיארו את רגעיו האחרונים של הכנר בעולם הזה:

עם כניסתם לחדר החולה השתרר במקום שקט, שהופר בקולות נשימתו הכבדה של הכנר. "כולם כאן?", שאל הכנר בקול חלש, ונענה בחיוב. לפתע אירע הדבר. 'הכנר העיוור' פקח את עיניו. האור בחדר סנוורו והוא שב ועצם את העיניים. לאחר כמה ניסיונות, הצליח להחזיקו פקוחות. הוא הצל עליהן בכפות ידיו והחל מביט בסובבים אותו. לאחר מכן סקר את החדר כולו ואף ניסה להביט אל המראות הנשקפים מבעד לחלון. חיוך דק התפשט על פניו. "מבט אחרון בעולמו של הקב"ה", אמר בשפה רפה. לאחר מכן הניח יד ימין על עיניו וקרא עם אנשי החברה-קדישא ההמומים "שמע ישראל", ואמר את הוידוי. בסופו, בקעה כעין חריקה מגרונו והוא השיב את נשמתו ליוצרה. תושבי קוריץ לא ידעו כיצד לעכל את הסיפור המדהים.

מי שפטר את החידה היה הצדיק רבי פינחס מקוריץ בעצמו: "הכנר העיוור, הכנר העיוור", מלמל בחיוך. "לא מיניה ולא מקצתיה. בריא ושלם היה האיש בשתי עיניו. בצעירותו התגלה ככישרון מוזיקלי מיוחד במינו, ורבים ניבאו לו גדולות. הוא הוזמן לנגן על בימות חשובות, ובכל מקום קצר תשואות רמות. במרוצת הזמן חש הכנר, כי אין הוא ממלא כראוי את ציווי התורה 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'. זמן רב התחבט בינו לבין עצמו, וכבר היה קרוב להחלטה לנטוש כליל את הכינור ואת הנגינה".

"לבסוף חזר בו, באומרו, כי לא ראוי שיניח מידי כישרון שהעניק לו הקב"ה וכי יחדל לשמח את הבריות, רק משום, שהוא מתקשה לעמוד בניסיון. ואז קיבל החלטה אחרת, קשה מקודמתה: הוא עצם את עיניו ומאז לא פתחן עוד". הצדיק סיים את דבריו: "כעת מבינים אתם מה הריץ אותי לבקר חולה מיוחד זה, שבמשך קרוב ליובל שנים רימה את העולם כולו. הוא אשר אמרתי - יש שקר ויש שקר".

הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד זצ"ל - נולד ב-י"ב תמוז ה'תרט"ו (1855) בסיגט. מצאמאי הרמ"א, מהרש"ל, מהר"ם, ש"ך ואף מיוחס לדוד מלך ישראל. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו ולאחר מכן אביו עשה לו חנות קמח והיה נותן בהקפה לעניים וכאשר ביקרו את מעשיו השיב שראוי והגון יותר לתת קמח לעניים בהקפה מלמכור לאחרים בכסף שכן הם יכולים לקנות ממקום אחר ולאחר תקופה קצרה החנות ירדה לטמיון. בשנת ה'תרל"ט (1879) מונה כאב"ד במחוז ראדנא בגליל נאסוד. החזיר עטרה ליושנה. העתיק לאחר מאמצים כבירים את יום השוק שהיה בשבת ליום חול.

מגדולי בעלי הוראה ומגדולי הצדיקים בהונגריה שהפיצו את תורת החסידות בכלל ובפרט את חסידות צאנז, גאונותו וקדושתו הייתה מן המפורסמות. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תרס"ה (1905) לאחר פטירת חותנו מונה כאב"ד אינטראדאם ובשנת ה'תר"צ (1930) שימש כרבה של נאסויד. התקין תקנות טובות להרמת קרן התורה. בחג הסוכות שלפני פטירתו נשבר הפיטם של האתרוג שלו, ובימי החורף האחרון לחייו קרא לבניו ולנכדיו שיבואו לקבל ממנו ברכה לפני פטירתו. נפטר ב-י"א אלול תרצ"ב (1932). חי כ-77 שנים. בנו, ר' חנוך העניך מילא את מקומו.

סבא (מצד האב): הגאון הצדיק ר' יהושע קראלר. **סבא (מצד האם):** ר' משה הכהן מסיגט (יחוסו למשפחת רפפורט). **אביו:** ר' משה אריה ראש הקהל בסיגט (ומחשובי חסידי בעלזא). **אימו:** מרת חנה מלכה **אשתו:** מרת פראדל (בת ר' מרדכי יהודה לאון אב"ד אינטראדאם. נישא בשנת ה'תרכ"ט). **מרבותיו:** ר' משה שיק (אב"ד חוסט), ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא, ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (ייטב לב) מסיגט. **בניו:** ר' חנוך העניך (אב"ד רוגנא ולאחר מכן מילא את מקום אביו באינטראדאם ונאסויד), ר' ישראל (אב"ד הוניאד). **בנותיו:** מרת חנה מלכה (נפטרה צעירה בחיי אביה), מרת פיגא (נישאה לר' יוסף משה דכנר). **מספריו:** **מאור יהושע** - שו"ת **יהדות קודש** - תולדותיו והליכותיו ומעט מדברי תורתו **נחלת יהושע** - שיחות.

● **יפר הגה"צ מריסקאווא זצ"ל:** בזמן שהיה רב בריסקאווא, עשה הבלן שם ברית מילה לבנו הנולד לו למזל טוב, וכיבד אותו בסנדקאות. ביום המילה שרר קור עז, והמקווה לא הוחם, והיו המים קרים מאוד, ואמר הרב מריסקאווא, שכדאי שיטבול במקווה, אבל בשל הקור, אינו בטוח אם יכול.

אבל הבלן אמר שמאוד קשה לו כעת להחם את המקווה, כיוון שהעצים היו רטובים ולא יבשים, על כן היא עבודה קשה להחם את המקווה עתה. אמר לו הרב מריסקאווא, שהוא שמע מרבינו, שנכון מאוד לטבול במקווה לסנדק, שהוא יום טוב שלו, על כן אני מבקש מאוד, שיעשה זאת להחם את המקווה. ליד כששמע הבלן בעל הברית, שהזכיר את שם רבינו, אמר: "אם כך אמר הצדיק, אני אראה להשתדל בכל כוחי להסיק את המקווה, שיהיה המקווה חם למרות שהעצים רטובים, שתהיה אפשרות לטבול בו", והרב מריסקאווא זצ"ל לא ידע שהבלן יש לו איזו קשר מרבינו, ותמה על הדבר, ושאל אותו על כך.

סיפר הלה שהוא היה עני ואביון והיה מחזר על הפתחים, וביגיעה רבה היה מקבץ מעות, כדי שיוכל להכין נעליים לילדיו לכבוד חג הפסח, שכן כל השנה היו הולכים בנעליים קרועות. ומספר ימים לפני הפסח, הכין נעליים, והילדים היו שמחים, שביו"ט פסח יוכלו לחדש, והנה עכברים גדולים שהיו בביתו אכלו הנעליים, מהילד הראשון את הנעל הימנית, ומהשני את הנעל השמאלית.

עוגמת הנפש שלו הייתה עצומה וכאשר ילדיו שמעו על כך, בכו והצטערו, עד שלא יכל לסבול זאת ויצא לחזר על הפתחים במקומות אחרים לקבץ מעות והלך ברגל כיוון שלא היה לו פרוטה לנסוע בעגלה, ובשעה שתיים בלילה הגיע לנאסאד, ובימים ההם לא היו בעיר פנסים להאיר את הרחובות, וראה שיש בית אחד מואר, הלך לכיוון הבית וראה מבעד החלון, שיושב מישהו ולומד בספר. היות והקור היה עז, נקש בדלת של רבינו.

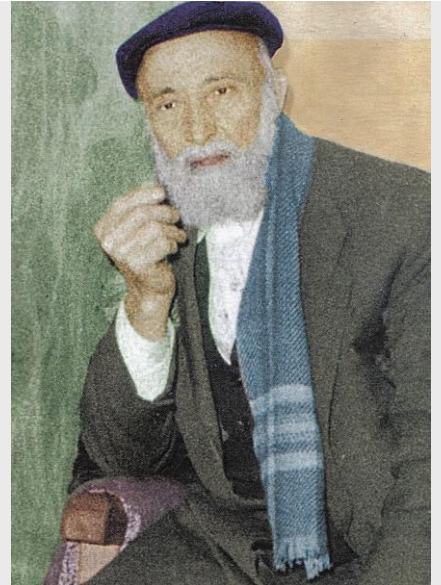
הצדיק פתח את הדלת ושאל לבקשתו, סיפר לו הלה, את כל מה שאירע עימו. הרב אמר שכעת אמצע הלילה, ומחר בעז"ה ילך לקבץ עבורו מעות, וכן יתן לו מכתב המלצה. רבינו נתן לו לאכול והציע לו את המיטה שלו כדי שינוח מיגיעת הדרך. למחרת בבוקר מיודענו הלך להתפלל וכן קיבץ מעות. לאחר מכן חזר לבית הצדיק ורבינו אף הוסיף סכום נאה.

פנה הלה לרב ואמר: "רבי, מה אעשה, שהרי בתוך ביתי יש עכברים גדולים, ועד פסח העכברים יעשו כבראשונה ויאכלו את הנעליים". רבינו לקח נייר וכתב את שמו **אברהם יהושע בן חנה מלכה**, והושיט לו את הנייר, ואמר לו, שיתחוב את הנייר בתוך החור של העכברים, וכן עשה, ומאז כלו העכברים מתוך ביתו ושוב לא נמצא אפילו עכבר אחד.

● **יפר נכד רבינו, הגאון ר' משה אריה פריינד (אב"ד ירושלים)** כי פעם אחת איש כפרי הגיע לבית רבינו וסיפר, שהעכברים מציקים לו מאוד, וניסה להיפטר מהם ללא הועיל. אמר לו רבינו שיזכיר את שמו הק' אברהם יהושע בן חנה מלכה, שהוא ציווה שילכו מאצלו העכברים, וכן עשה, והלכו ושוב לא נשאר אפילו אחד.

● **יפר הרה"ח מו"ה צבי לעפקאוויטש** כי לרעייתו היו חלומות נוראים ומבוהלים שהפחידו אותה בכל פעם, וכאשר הזכירה זאת לפני רבינו זי"ע אמר לה שתסתכל בפניו וכן עשתה, ומני אז לא היו לה עוד פחדים (מובא בספר חסידים, שסגולה להינצל מפחד לצייר צורת צדיק) (גדולת יהושע)

הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה זצ"ל: נולד בטורקיה ועלה לארץ ישראל. צדיק נסתר אשר כל מעשיו נעשו בסתר. ענוותן שאין כדוגמתו. מעשה נסים רבים מסופרים אודותיו. בעל רוח-הקודש. רבים נושעו על ידו. גמל חסדים עם הכול בצנעה. אחת מיזמותיו הייתה לאסוף את כל הילדים העניים, שנאלצו בשל קשיי פרנסה בבית, לצאת לעבודה, ולספק להם מורים ושיעורים בלילה. למרות שהוא בעצמו בקושי היה לו למחיתו, הצליח למצוא מימון למורים. איש קדוש שהאמת נר לרגליו. זמן מה לפני פטירתו אמר לאחד מבניו כי קיבל על עצמו ללכת כפרה על עם ישראל לביטול גזרה ואף ידע את מועד פטירתו. גם לאחר פטירתו הופיע פעמים רבות הן בהקיץ והן בחלום לאנשים, והודיעם על גזרות ועוררם להרעיש עולמות. ואכן לאחר מכן ראו, כיצד התבטלו הגזרות בדיוק בזמן החלום. ייסד את ביה"כ "אהבת חיים" בשכונת בית-ישראל. וכן נמנה עם מייסדי הארגון "יד לאחים". המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל היה עומד לכבודו ואמר, שרואה הוא עמוד אש מעל ראשו ואף העיד עליו, כי הוא מגדולי ל"ו הצדיקים שבדור. נפטר ב"ב אלול ה'תשכ"ח (1968). ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אשתו: מרת אסתר. **ילדיו:** ר' מרדכי מנשה, ר' יעקב ע"ה, ר' אברהם שבתאי (חתנו). **מספריו:** אהבת חיים- ספר מוסר, הלכה וסיפורי צדיקים • ליקוטי מנשה- הלכות עפ"י סדר או"ח • יקונטרס שכר החיים- דברי מוסר והתעוררות על מעלת לימוד ועסק התורה הקדושה ומעלת שמירת הקדושה • יקונטרס על מסכת אבות

ל ה'לן סיפור אחד, מני רבים, המובא בספר 'חכם מנחם מנשה' המלמד אותנו, עד כמה האמת הייתה נר לרגליו: באחד הימים התאספו חכמי ישיבת פורת יוסף בירושלים לדיון מיוחד כיצד לגייס כספים עבור הוצאות חתונה לחתן יתום. לאחר שהוחלט על מספר דרכי פעולה, החליטו החכמים להטיל גם על רבנו מנחם להשיג סכום נכבד בסך חמש מאות לירות. בידעם שאיש חסד גדול הוא המשתדל רבות לעזור למשפחות ואנשים הזקוקים לתמיכה.

חכמי הישיבה הודיעו לרבנו על החלטתם, רבינו מצידו שמח מאוד על המצווה הגדולה שנפלה בחלקו לעזור לחתן יתום, ועל אף שידע, שאין כרגע בכיסו אף לא מעט מסכום עתק זה הסכים למלא את בקשתם. לצורך כך החליט לנסוע לתל-אביב, כדי לדבר על לב נדיבים לסייע במצווה נשגבה זו. כשהגיע לתל-אביב פנה להתאכסן בבית בנו המתגורר במקום, ולאחר מנוחה קלה פנה לצאת לעבר בתי הנדיבים, על אף שלא חש כל כך בטוב עקב הנסיעה.

בצאתו לרחוב פגש ביהודי שהכיר אותו מכבר. הלה ביקש מרבנו היות ואחד ממכריו מכניס את בנו בבריתו של אאע"ה, חפץ הוא מאוד שרבינו יהיה נוכח בשעת הברית. הצדיק הסכים להתלוות עימו למקום בו מתקיים הברית לשמחת הרבה הידיד. כשהגיע הרב למקום עריכת הברית, הבחין, שהאישה העומדת למסור את התינוק למוהל, לבושה בלבוש שאינו צנוע. הדבר

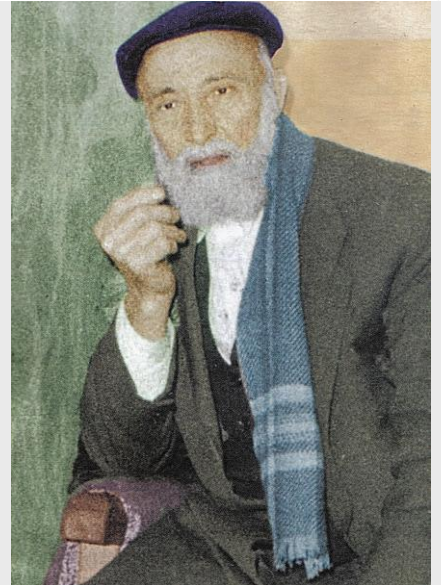
קאב לו מאוד והוא החל לזעוק: "הלא אסור על פי התורה לאישה ללכת בלבוש כזה, ודבר זה פוגם את נפשו הטהורה של הרך הנולד!"

צעקותיו של הרב גרמו לרעש גדול במקום. חלק מהאנשים שלא הכירו את הרב, כעסו על צעקותיו של זקן לא מוכר, וביניהם היו אף שניסו להכות אותו. אולם רבינו עמד והתריע בעקשנות, כי הוא מוחה נמרצות על כך, וצריכים לתת את התינוק לאישה אחרת, הלבושה בצניעות. משראו הנוכחים את גודל עקשנותו של הרב, השתדלו להביא בזריזות בגד צנוע כדי לכסות את האישה, ולאחר מכן שקט הרעש וערכו את הברית מסימן טוב ובמזל טוב. לאחר סיום עריכת הברית, ניגש יהודי טורקי עשיר, שהיה רחוק משמירת המצוות ונמנה על אותם שחפצו להכות את רבינו ושאל: "איני יודע, אם הנך רב גדול או רב קטן, אך רציתי שתסביר לי, איך זה שהרסת בצעקות שלך את שמחת הברית? הלא בכלל אינך נמנה על בני המשפחה". הרב השיב ברגיעה: "שמע נא ידידי, אם לדוגמה היית בחתונה, ולפתע אתה רואה ילד שהתעלף חלילה. וכי לא היית זועק בקול גדול, אפילו שאינך נמנה על בני המשפחה?"

וכך הסביר: "כשיש אישה הלובשת לא צנוע, גם זה פיקוח נפש ממש, כי יסוד קיומו של עם ישראל הוא על הקדושה והטהרה. על כן, אישה שאינה מזדהרת בכך היא פוגמת ממש בנפש הילד". והוסיף שיש הלכות טהרה וצניעות. שמירת שבת וכו', וכל יהודי חייב לשומרם ולהיות קדוש וטהור. עמד הלה רתוק למשמע מתק שפתיו של הרב. אולם לאחר כעשר דקות של שיחה, התנצל רבנו, שצריך הוא לסיים מפני שצריך הוא למלא את שליחותו בגיוס כספים עבור חתן יתום. הלה הפציר ברב, שימשיך לשוחח עמו. אף רבנו הסביר לו שוב בלשון רכה, שהזמן העומד לרשותו הוא מועט מאוד וצריך לשוב על פתחים של נדיבים רבים.

הלה פנה בהפתעה אל רבינו בשאלה ישירה: "כמה זקוק הנך בסך הכול עבור החתן היתום?". ענה הצדיק: "חמש מאות לירות". הלה הזדרז ושילף פנקס צ'קים מכיסו וכתב במקום צ'ק על סך אלף ושמונה מאות לירות והפטיר: "כעת יתאפשר לך לשבת ולשוחח עמי ברגיעה. אני שומע ממך דברים שלא שמעתי מעולם!". רבינו המשיך לשוחח עמו בדברי תורה והדרכה ביהדות ושמירת הקדושה והטהרה, תוך כדי שהוא מודה לו על התרומה הנכבדה. לאחר ששוחחו כשעתיים, נפרדו איש מאחיו לשלום. כשעזב הרב את המקום, פנה העשיר ושאל את האדם, שהביא את רבינו לברית: "מה שמו של הרב?". "חכם מנחם מנשה מירושלים". השיב העשיר: "אם היו עוד כמה רבנים אמיתיים כאלו- היה בוודאי כבר מגיע המשיח". היהודי העשיר הנזכר התחיל מאותו יום להתקרב יותר ויותר לדרך היהדות. ונעשה בעל תשובה גמור עם יראת שמים טהורה. דיבוריו של רבינו פעפעו בו כל חייו. הלה המשיך להיות בקשר מתמיד עם הצדיק ותרם הרבה לפעולותיו הנשגבות של רבינו ביזיכו הרבים והמשיך לשמור תורה ומצוות כל ימי חייו וזכה שאף בניו הלכו אחריו בדרך התורה והמצוות.

הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה זצ"ל: נולד בטורקיה ועלה לארץ ישראל. צדיק נסתר אשר כל מעשיו נעשו בסתר. ענוותן שאין כדוגמתו. מעשה נסים רבים מסופרים אודותיו. בעל רוח-הקודש. רבים נושעו על ידו. גמל חסדים עם הכול בצנעה. אחת מיזמותיו הייתה לאסוף את כל הילדים העניים, שנאלצו בשל קשיי פרנסה בבית, לצאת לעבודה, ולספק להם מורים ושיעורים בלילה. למרות שהוא בעצמו בקושי היה לו למחייתו, הצליח למצוא מימון למורים. איש קדוש שהאמת נר לרגליו. זמן מה לפני פטירתו אמר לאחד מבניו כי קיבל על עצמו ללכת כפרה על עם ישראל לביטול גזרה ואף ידע את מועד פטירתו. גם לאחר פטירתו הופיע פעמים רבות הן בהקיץ והן בחלום לאנשים, והודיעם על גזרות ועוררם להרעיש עולמות. ואכן לאחר מכן ראו, כיצד התבטלו הגזרות בדיוק בזמן החלום. ייסד את ביה"כ "אהבת חיים" בשכונת בית-ישראל. וכן נמנה עם מייסדי הארגון "יד לאחים". המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל היה עומד לכבודו ואמר, שרואה הוא עמוד אש מעל ראשו ואף העיד עליו, כי הוא מגדולי ל"ו הצדיקים שבדור. נפטר ב"ב אלול ה'תשכ"ח (1968). ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אשתו: מרת אסתר. **ילדיו:** ר' מרדכי מנשה, ר' יעקב ע"ה, ר' אברהם שבתאי (חתנו). **מספריו:** אהבת חיים- ספר מוסר, הלכה וסיפורי צדיקים • ליקוטי מנשה- הלכות עפ"י סדר או"ח • יקונטרס שכר החיים- דברי מוסר והתעוררות על מעלת לימוד ועסק התורה הקדושה ומעלת שמירת הקדושה • יקונטרס על מסכת אבות

באחת השבתות ערכו מספר בנות, המתגוררות בירושלים, טיול קצר לעבר הר הצופים. באותם ימים היה עוד הר הצופים מלא במוקשים רבים. על כן, סכנה רבה ריחפה על כל יהודי העובר במקום. אולם, נערות אלו חפצו מאוד בסקרנותם להכיר את הר הצופים. ולפיכך החליטו לבקר במקום. אולם להוריהם אמרו, שהולכות לבקר חברה מסוימת, כדי לא להדאיגם.

לאחר כשלוש שעות שבו הנערות לבית הוריהם בשלום. אחת מנכדותיו של רבנו נמנתה אף היא עם נערות אלו, שהלכו להר הצופים, כשחזרה ראתה את הסבא עומד ברחוב ומתפלל. כשהתקרבה הנכדה לעבר הסבא, כדי לשאול אותו מה אירע שהוא מתפלל ברחוב. עוד לפני שפתחה פיה, פנה רבנו לעברה ואמר: "דעו, שמגיע לכן מכות! הלכתן בשדה מוקשים מסוכן, וסכנת נפשות ריחפה עליכן".

הנכדה, שהייתה המומה למשמע אוזניה, שאלה: "סבא, מניין יודע אתה שהלכנו להר הצופים?" - "אל תשאלו שאלות מיותרות!" השיבה רבנו. "רק דעי לך שמפני שהלכתם להר הצופים לא הלכתי השבת כדרכי למסור שיעור בשכונת ממילא. היות שהייתי צריר להתפלל עבורכן, שלא יאונה לכן כל רע".

לאחר כל זאת. ביררו הנערות אם אכן שדה זה שעברו דרכו להר הצופים שדה מוקשים הוא. ומה גדלה תדהמתן כששמעו, שרבים שעלו על שדה זה לא שבו חיים מהמקום, כיוון שטמונים בו מוקשים רבים, בלבן גדלה ביתר שאת הערכה לרבנו על פעולתו הגדולה להצלתן.

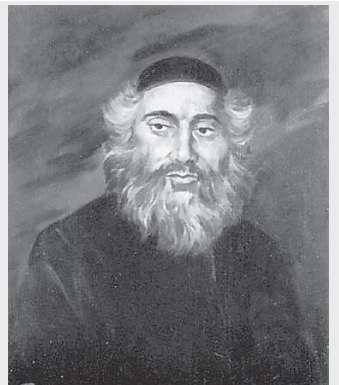
אום אחד צעד רבנו ברחוב בלויית אחד מנכדיו ועימהם עוד אדם, והנה עבר כנגדם אחד מהאנשים שהחזיק במחלוקת על רבנו, הלה בראותו את הרב ירק בפניו בעזותו הרבה. הנכד שנדהם למראה עיניו חפץ מיד לתופסו ולהכותו. אולם הצדיק תפסו בבגדו בחזקה והזהירו לבל יהין לפגוע לרעה באיש ההוא. אולם הנכד לא נרגע והחליט בנפשו, כי בבא העת יפרע את חובו למחות על כבוד הסבא. לאחר שהלך רבנו מעמו פגשו שוב באותו אדם. ביקש הנכד מחברו, שהיה עמו, כי יעזור לו במרדף. מיד החלו השניים לרדוף אחריו, אולם לא הצליחו לתופסו עד שנעלם בין הבניינים.

הצטער הנכד מאד, על כך שלא הצליח לתופסו, אולם הזהיר את חברו לבל יספר לסבא שניסו הם לתופסו, שהרי הזהירם לבל יפגעו בו לרעה. בהגיעו אל בית המדרש "אהבת חיים" מיד פנה אליו רבנו ואמר: "מדוע עשית כך? וכי לא הזהרתך שלא תרדוף אחרי היהודי ההוא? הלא אני עומד כעת ומפציר בתפילות שלא תצליח לפגוע בו לרעה, ואלמלא כן, מי יודע מה היית עושה לו?!"

הנכד נדהם למשמע אוזניו וחשב בלבו: "כיצד יודע סבא את אשר חפצתי? הרי חברי בוודאי לא גילה לו זאת". וליתר בירור שאל את חברו, אם בכל זאת דיבר עם הסבא על כך. הלה השיבו שבכלל לא ראהו, והוברר לו מעל כל ספק, שהסבא יודע את זה ברוח-הקודש ממש. במעמד זה התפעל הנכד יותר ויותר עד היכן מסוגל רבנו להעביר על מידותיו, עד כדי כך שהוא כל כך דואג לאותו אדם שביזהו וציערו ופגע בכבוד התורה ופועל למענו בפעולות ובתפילות.

עד כמה רבינו היה מוכן למסור נפש למען השבת, יעיד הסיפור המופלא הבא: לאחר הקמת המדינה היו בירושלים מספר בתי-קולנוע, ודבר זה היה כואב ביותר לרבנו איך שבאו זרים וחיללו את עיר הקודש ובפרט שפתחום בשבת קודש! על כן היה הולך בשערי בית-קולנוע ומכניס ראשו לתוך קופת הכרטיסים שעומדים למכירה ולא נתן שימכרו, למרות שמכות רבות נחתו עליו בגלל זאת, עמד איתן ולא חת ולא זע משלוחי מחטיאי הרבים.

האדמו"ר הרב שמחה בונים בונהרד זצ"ל מפשיסחא- נולד בשנת ה'תקכ"ז (1767) בוודז'יסלאב שבפולין. מילדותו שקד על לימוד התורה, וניכר, בכישרונותיו המיוחדים. למד בישיבות שונות בהונגריה והתעמק בלימוד ש"ס ופוסקים. **התפרסם כעילוי, ונקרא הלמדן הגדול ביותר בפשיסחא.** בצעירותו עסק במסחר כסוכן בלייפציג של תמריל ברגסון וכן למד רוקחות היות ולא רצה לעשות את התורה קרדום לחפור בה. בהמשך בהשפעת המגיד מקוז'ניץ קיבל משרת פקידות בבית העשיר דוב ברגסון, והיה ממונה על סחר העצים והיערות. לאחר נישואיו התקרב לחסידות.

כאשר נודע לו, כי שורש נשמתו שייך ל'חוזה מלובלין' הגיע לצדיק ובהמשך נחשב לראש חבורת תלמידיו (ה'חוזה מלובלין' אמר לו שאם ישאר אצלו, ייתן לו רוח-הקודש מעולם האצילות!). בהמשך דבק בר' יעקב יצחק מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש') ולמד עימו את סודות התורה בכל לילה. לאחר פטירת ה'יהודי הקדוש' בשנת ה'תקע"ד (1813) מילא את מקומו כאדמו"ר וייסד את חסידות פשיסחא. בתקופתו התרבו התלמידים בביהמ"ד בפשיסחא. לעת זקנותו איבד את מאור עיניו. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש.** קדוש ופרוש מכל הבלי העולם הזה. רבינו העיד על עצמו באחרית ימיו כי 22 שנה לא טעם טעם כבוד מהו. נפטר ב-י"ב אלול ה'תקפ"ז (1827). ציונו בפשיסחא. חי כ-60 שנים. לאחר פטירתו חלק מן החסידים הלכו אחר האדמו"ר ר' מנחם מנדל (ה'שרף מקוצק') וחלקם העדיפו את בנו, האדמו"ר ר' אברהם משה.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה לייב. **סבא (מצד אמו):** ר' בצלאל הלוי מזולקובא (מח"ס 'בושם בצלאל'). **אביו:** ר' צבי הירש (שימש כמגיד מוודיסלב מחבר ספרי הדרושים 'ארץ צבי' ועשרה למאה). **אמו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת רבקה (בת ר' משה אורברגר מבנדין). **מרבתי:** ר' מרדכי בנט בניקלשבורג, ר' ירמיה ממטרסבורג (מטרסדורף), ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' פישל מסטריקוב, ר' יעקב יצחק מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש'). **מתלמידיו:** ר' מנחם מנדל הלפרין מורגנשטרן (האדמו"ר מקוצק), האדמו"ר ר' יצחק מאיר אלטר (בעל 'חידושי הרי"ם' ומייסד חסידות גור), האדמו"ר ר' מרדכי יוסף ליינר (מח"ס 'מי השילוח'), האדמו"ר ר' חנוך הניך הכהן ליון מאלכסנדר, האדמו"ר ר' יעקב אריה מרדזימין (מח"ס 'בכורי אביב' ו'דברי אביב'), האדמו"ר ר' ישראל יצחק קאליש מוורקא, האדמו"ר ר' שרגא פייבל דנציגר מגריצא, ר' זושא מפלאצק, ר' שמואל משינווא (מח"ס 'רמתיים צופים'), האדמו"ר ר' יחזקאל מקוזמיר, האדמו"ר ר' אברהם לנדא מטשכנוב, ר' חיים מאיר יחיאל שפירא ממוגילניצא (ה'שרף' ממוגילניצא), ר' אליעזר בר מגרבוביץ, ר' זושא משדליץ. **ילדיו:** האדמו"ר ר' אברהם משה, מרת ביילא ליבא (נישאה לר' לוי יצחק דנציגר). **מספריו:** **יקול שמחה**- (נכתב ע"י תלמידו ר' אלכסנדר זושא מפלוצק) **יקול מבשר**- דברי תורתו **ירמתיים צופים**- (נכתב ע"י תלמידו ר' שמואל שינאווייר מנאשלק) **יחדות שמחה** **ימדרש שמחה** **ישמחת ישראל**- ממאמרו.

סיפר החסיד הישיש ר' משה בונים זצ"ל, שרבינו קיבל בליל יום הכיפורים מכתב מגנרל בצבא שהוא קורא לו להכין לו תרופה. ורבינו לא רצה להכין לו ביום הקדוש, ואמר לשליח שישוב לגנרל ויאמר לו, שהגנרל טעה בעצמו ושלה היום שני מכתבים, אחד היה מיועד לקיסר ואחד היה מיועד למרגל, באחד היו כתובים סודות המלחמה, ובאחד- מהלכי המלחמה. בטעות במקום לשלוח את המכתב הנכון לגנרל, ואת המכתב השני למרגל, טעה והחליף אותם. **הגנרל, ששמע את דברי הרבי, קלט את טעותו הנוראית, ומכיוון שחשש מן העונש המר הצפוי לו, נטל על המקום את נשקו האישי וירה בעצמו למוות.**

רבינו היה רוקח מומחה וגם הרבנית שלו הייתה מלומדת בדבר, וידעה להכין תרופות. סיפר החסיד הישיש ר' משה בונים זצ"ל, שפעם בערב יוה"כ חלה הפריץ של עיירה אחת ושלה עם שליחו לבקש ולרכוש תרופה מרבינו עבור מחלתו. טרם הגיע השליח לבית הרבי הלך הצדיק להתפלל תפילת מנחה. ובשעה שהגיע השליח, הרבנית שמעה את מבוקשו והביאה לו תרופה מיוחדת, אותה יטול הפריץ לרפואתו.

רבינו שמע את דבריה והתבטא בלשון הקודש: **"מה יש, יהיה לנו נזק בעסקי הרפואה שלנו לפני הבאת הסם לפריץ"**. לא חלף זמן רב והשליח בא חזרה בדמעות ואמר, **שהקופסה שבה הייתה מונחת התרופה, נפלה מידי ונשברה וכל תכולת התרופה נשפכה, ואין לו לשלם שוב, והוא מפחד ממשלחו הפריץ הגדול. הרבנית מיד נתנה לו את התרופה האמיתית והנכונה הראויה לו ללא תמורת תשלום כלשהו.** רק עתה הבינה למפרע דברי בעלה, ש'יהיה לנו נזק בעסקי הרפואות שלנו'. כלומר לפני שהספיק השליח להביא את הסם לפריץ, וכיצד ניצלה בחסדי ה' מטעותה הגורלית בהכנת התרופה.

מובא ברמתיים צופים: "כשהייתי פעם ראשונה לפני אדמו"ר הרה"ק מפשיסחא זי"ע סיפרתי שכואב לי הראש בעת התפילה מאחר והתאמצתי מאוד להתפלל בכוונה, ובלימוד לא כאב ראשי, ואמר לי: "מה לראש אצל התפילה העיקר היא עבודת הלב כמ"ש (תענית ב) 'ולעבדו בכל לבבכם', איזהו עבודה שהיא בלב, הווי אומר זו תפילה' ולא הזכיר הראש כלל, וז"ש (משלי כ"ד) 'ראמות לאוויל חכמה' היינו בראש, 'ובשער לא יפתח פיו', היינו הלב כמ"ש 'ותפתח ליבנו' עכ"ל. **ומכאן והלאה, לא כאב לי הראש כלל"**.

הרב הגאון חכם יוסף חיים בן אליהו זצ"ל- ה"בן איש חי": נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1834). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. נחשב כאחד מגדולי המקובלים. מגלה ידע רחב גם במדעים, והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו. מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו נתפרסמו בספרו "רב פעלים" בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה "בן איש חי" שהוא מעין עיון מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד ל"עמך". חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) הרב ביקר בירושלים וחברו.

לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו "יקרה מפנינים" חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו המלאכים את רבנו לאחר פטירתו מעירק לא"י). גאוניותו של הרב נודעה בכך, שמעולם לא היה חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

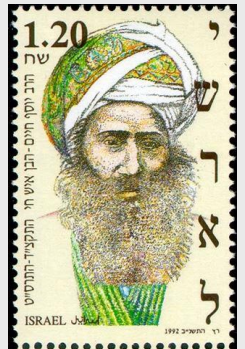
לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-75 שנים. ציונו בהר הזיתים. **סבו (מצד אביו):** ר' משה. **סבו (מצד אימו):** ר' מעתוק. **אביו:** הרה"ג ר' אליהו (רבה הראשי של בגדד). **אמו:** מרת מזל-טוב. **אשתו:** מרת רחל. **מרביתיו:** אביו, ר' אליהו, ר' עבדאללה סומך, ר' אליהו מני, ר' דוד חי מאיר ניסים מעתוק. **מתלמידיו:** ר' יהודה פתיה, ר' יהושע שהרבני, ר' בן ציון חזן. **ילדיו:** חכם ר' יעקב (ממשיך דרכו), מרת שמחה (נישאה לר' עזרא גבאי).

הצדיק חזה את מלחמת יום הכיפורים, 75 שנים קודם שפרצה. בספרו 'בן איש חי דרשות' כתב שהיהודים בארץ הולכים כמנהגי הגויים ומתנהגים כמותם, ואותם הגויים מקרבים אותם אליהם כדי להשפיע עליהם, עד שיום אחד, ביום כיפור, יקומו שכניהם הגויים וינסו להורגם. ומספרים, כי עד שפרצה מלחמה זו – לא הבינו חכמי ירושלים מדוע הכניס בין השורות את יום הכיפורים? מה שייכות יש לכאן? אלא למפרע לאחר המלחמה הבינו, שהיה על עם ישראל קטרוג גדול בגין מעשיהם – עד שגם יום הכיפורים שתכליתו לכפר, לא פרץ הקטרוגים היה עצום ופרצה מלחמה, ואילו לא הקב"ה מסייע, מי יודע איפה היינו?

בלילה בו סיים עורך הספר 'מפתח לחיים' (מפתח לספרים 'בא"ח' ו'עוד יוסף חי' הלכות) להקליד את ספרו, נתגלה לרעייתו בחלום הלילה, הבן איש חי זיע"א, היא ראתה, שהוא יושב בין תלמידי חכמים ושהיה שמח מאוד. באותו חלום הורה להכניס לספר ערך מסוים, שנתחבטו בינם לבין עצמם, אם נכון להכניס ערך זה.

כמה מהאנשים שזכו לעבוד בביתו של רבינו, הגיעו ארצה ברבות הימים. אחד מהם היה ר' יצחק מזרחי מפתח-תקווה, שהיה הטבח בביתו של הבן איש חי במשך זמן רב. באחד מסיפוריו סיפר, כי לא פעם היה רואה מרחוק את הבן איש חי יושב ליד שולחן יחד עם שני זקנים נוספים, שהיה לומד עימם. פעמים אף זכה לשמוע את קולם, אך כשהיה מתקרב אליהם התפלא לראות, כי הצדיק יושב ולומד לבדו. גם הגברת טאפחה שאשא, שהייתה הכובסת בבית הצדיק, הייתה מספרת, שראתה גם דבר זה ממש.

נודע פעם לרבינו על אישה צעירה בבגדד בשם רחל ששכלה את ילדיה ל"ע, וכי כבר שבעה ילדים נפטרו לה לאחר מספר חודשים מעת לידתם. באותו יום בו נודע לו הדבר, קרא לה, עודד אותה, וציווה עליה, שתביא פיסה מלבנית של כסף טהור. היא עשתה כן, רבינו חרט בידו על פיסת הכסף המלבנית כמה מילים, וציווה עליה לענוד אותה כל ימי חייה. מאז במשך השנים נולדו לאשה זו שבעה ילדים בריאים ושלמים, שהקימו בתים נאמנים בישראל.

פעם כאשר חלה אחד מניניה של אישה ישישה זו באופן אנוש, וכאשר נעשה המצב חמור ביותר, מיהרה הישישה להוריד את פיסת הכסף מעל צווארה וקשרה אותה לצוואר הילד, והנה לתמהונם הרופאים ושל המשפחה כולה התאווש הילד, עד שהביא לחלוטין, אך בינתיים חלתה הישישה, ורק כאשר חזרה וענדה את פיסת הכסף לצווארה, קמה שוב על רגליה...

יפר הצדיק רבי יעקב מוצפי, שנפטר בשנת ה'תשמ"ג בירושלים: "בן עשר שנים בלבד הייתי, כאשר זכיתי להיות בהלווייתו של מאור הגולה ה'בן איש חי'. תהלוכת רבבות אנשים בוכים ומיללים, על פטירת הצדיק. תוך כדי הצעדה האיטית עם ההמונים התרגשתי ביותר, ופי פלט משפט קצר: 'ריבונו של עולם! מבטיחך אני הקטן, שכאשר אגדל ואוליד בן, אקרא לו בשם הצדיק הקדוש שהלך לעולמו- יוסף'."

"שנים נקפו ועברו, התבגרתי וגם באתי בברית הנישואין - והנדר אותו נדרתי בילדותי נשכח מליבי, ופג מזכרוני, גם כאשר נולד לי בני. והנה בלילה לפני הברית, כאשר ישבתי ועסקתי במאמרי הזוהר הקדוש והלימודים הנהוגים באותו לילה, נפלה עליי תרדמה וחלום נורא ביעתני - בהקיץ ממש הנני רואה את רבינו עומד לפני בכל הדרו, הכרתיו מיד מתוך תמונתו הנפוצה בכל בית יהודי בבבל, והנה הוא מדבר במתק שפתיו: "חכם יעקב! ההנך זוכר את נדרך, שנדרת לה' בילדותך עת נדחת בין ההמונים שלוני אל מנוחתי, עתה הגיעה העת שתקיימנו...!" התעוררתי בבהלה, ומיד למדתי משנה אחת ונדרתי צדקה לעילוי נשמתו של הצדיק, תוך הודיה לקב"ה, שזכיתי לראות את פניו בחלום ועל כי הטריח את עצמו לבוא ולהזכירני, את מה שנדרתי לפני שנים רבות."

החכם הגאון רבי יוסף חיים בן אליהו זצ"ל- ה"בן איש חי": נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1830). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. נחשב כאחד מגדולי המקובלים. מגלה ידע רחב גם במדעים והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו.

מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו נתפרסמו בספרו "רב פעלים" בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה "בן איש חי" שהוא מעין עיון מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד ל"עמך". חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) הרב ביקר בירושלים וחברו.

לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו "יקרה מפניכם" חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

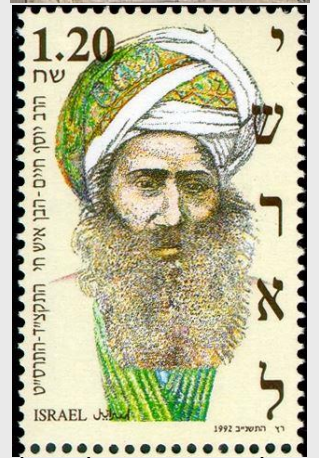
לפני שנים מספר, בחור מתל-אביב בשם ניר, זכה לפגוש את הבן איש חי זיע"א, קרוב למאה שנים אחר פטירתו מהעולם. היה זה כשניר היה בראשית שנות השלושים של חייו, עת חלה ל"ע במחלה נוראה שהביאה אותו לאשפוז בבית-הרפואה לתקופה ממושכת, כשבסוף תקופה זו הוא נפטר. ניסיונות ההחייאה הצליחו, והוא שב לחיים. אך קודם חזרתו לחיים חווה חוויה שאותה לא ישכח בחיים ועליה הוא סיפר: הוא ראה את עצמו עולה לעולם העליון, ניצב בפני בית דין של מעלה. שם הראו לו את עוונותיו הרבים אל מול זכויותיו המועטות. היו שם גם כיתות רבות של מלאכי חבלה שנבראו מעוונותיו וכעת עמדו וניסו להרשיעו בדין.

לפתע צעקה הפכה את כל העולמות: "חכם יוסף חיים!" היה זה קולה של סבתו, ע"ה. כל העולם התמלא באור אין סוף. ואז, אל העולם בו שהה, נכנס הבא"ח. האור התחזק עוד יותר. מלאכי השרת שעמדו שם, פרשו כנפיהם כלפי מעלה, מפאת הכבוד שהיו עושים לצדיק שנכנס. ואילו מלאכי החבלה זזו, מכיוון שלא יכלו לסבול את הקדושה שנכנסה. לאחר שרבינו נכנס, הוא הסתכל על ניר ושאל: "מי זה?" על אף שידע מי הוא. מלאכי החבלה צעקו לו: "איש רשע", והחלו מספרים את הדברים הרעים שעשה. כשסיימו, מלאכי השרת סיפרו את כל הדברים הטובים שעשה. הוא שמע את שני הצדדים, ואז אמר: "בואו נרד למטה, ונשאל מי זה האיש הזה".

'הולך הבא"ח את ניר והמלאכים לבית-הקברות. היה מקום אותו היה פוקד ניר פעמיים בשנה, בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, שם היה שוטף את המצבות המלוכלכות מאבק, ומתפלל עבור הנפטרים. בנוהג זה החל אחרי שפעם לקח אותו בן דודו לציונו של סבם, לנקות את המצבה ולהתפלל עליו, וניר חש תחושה מרוממת בהנהגה זו. עתה, גם באותו בית-הקברות, כל העולם כולו התמלא באור אין סוף, והנפטרים יצאו לכבוד הבן איש חי, שמיד החל לשאול אותם אודות ניר. בזה אחר זה מסרו עדות נאמנה אודותיו איך היה מנקה מצבותיהם ומתפלל בעבורם.

אך לא היו בעדויות אלו כדי להכריע את כף המאזניים לזכותו ונפסק כי עליו להיפטר מהעולם הזה. ואז יצאו מגדרם כל אותם נפטרים, שניר עשה עמם חסד וקיבלו על ההחלטה, אך ללא הועיל. נשמה אחת, שניר גמל עמה ועם אחותה חסד בעולם הזה, כשהקים עבורם מצבות בבית העלמין, קיבלה בפני בית הדין על גזר דינו ופנתה אל הבא"ח ואמרה: "חכם יוסף חיים, האיש הזה הקים עבורנו מצבות, הדרך שהלך- בעיניכם לא נחשב?". בדקו בשמיים כמה שכר פסיעות היו לניר בעבור מעשה זה שעשה, אך מצאו שהיה עדיין רחוק מלהכריע את הכף לזכות. קראה אותה נשמה ואמרה: "חכם יוסף חיים, האיש הזה עשה לנו גילוי מצבה", משמע - הביא עשרה אנשים, שיענו לקדיש ונתן להם מיני מגדנות שיברכו עליהם, וכל זה לעילוי נשמת הנפטרת. המשיכה אותה הנשמה ואמרה: "אמן אחד שאמרו שם- בעיניכם זה לא נחשב?" החליטו בשמים לבדוק, והחלו להביא את הנשמות, שהיו נוכחות בגילוי מצבה. אותן נשמות חיות עדיין בעולם הזה, על כן הביאו אותן להעיד בבית-דין של מעלה, בעת שישנו בלילה, ושאלו אותם על כל אופן הברכות שעשו אז לעילוי הנשמה - מה בירכו ובאיזה סדר? ואותם נשמות סיפרו הכל, החל מהאופן, שבו שכנע אותם ניר לבוא ולהשלים מניין ועד לאחרון הפרטים בעניין קדימת הברכות. אז מצאו בית הדין של מעלה, כי ניר יוצא זכאי, אך עדיין אין די בכך, לחזור לחיים בעולם הזה.

צעקה של נשמה נוספת נשמעה, הפעם הייתה זאת האחות השנייה, שניר הקים עבורה מצבה: "חכם יוסף חיים! האיש הזה קנה מהעודף של הכסף שאסף עבורנו ספרים לזיכוי הרבים, אם למישהו היה הרהור תשובה- בעיניכם זה אינו נחשב?" - כוונתה הייתה לחמישים ספרי 'משיבת נפש' של רבי נחמן מברסלב, שקנה ניר לזיכוי הרבים מאותו עודף, שנשאר ברשותו. זה העולמות נרעשו והטלטלו. אז הוכרעה הכף לזכות מלאה וניר יצא זכאי. אך עתה, היה זה ניר, שפחד לרדת חזרה לעולם הזה, ושאל: "מי יהיה ערב לו שלא יחטא?", והתחנן לפני הצדיק. אז, מסיבה לא ברורה, ביקש ניר מהבא"ח, כי הוא רוצה לפגוש בר' יונתן בן עוזיאל. לקח אותו הצדיק למקומם של הצדיקים, מקום בו הכניסה למלאכים אסורה. "אתה רואה שם?" הצביע הבא"ח לעבר פגודה, "שם נמצא רבי יונתן בן עוזיאל". אך ניר לא היה בדרגה מספיקה, כדי שיוכל להסתכל. "עכשיו, תרד למטה. חבר שלך מחכה לך". לפני שניר ירד, שאל אותו הבן איש חי זיע"א שלוש פעמים: "מה תעשה כשתרד?" אך ניר, התבייש לענות. ואז הראה לו הבן איש חי פנים כועסות וחזר ושאל: "מה תעשה כשתרד?". ענה ניר: "אחזור בתשובה שלמה", כך חזר שלוש פעמים. אז התעורר ניר בבית-הרפואה לשמחת ולהפתעת חברו ורופאיו. כשהוא זוכר את כל אשר חווה.

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים. במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונתרו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלכוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאורוושט). **ספרו:** עמק התפילה.

בין שני הגיסים הרה"ק רבי יעקב ישראל והרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש שהיו שניהם חתנים של הרה"ק רבי דוב בער (האמצעי) מליובאוויטש, ואף למדו שנים רבות חברותא התעורר ויכוח בדינו של שוחט שהעבירוהו בית דין מהשחיטה, עקב עבירה שעבר. וטענת הצדיק להשיבו לתפקידו הראשון, **כי השוחט עצמו היה אצלו, והוא התבונן על פניו, ואין נראה על מצחו שום רושם של עבירה.** השיב לו ה'צמח צדק', שהרושם במצחו נמחה בדמעות של תשובה, ואעפ"כ, כיוון שהייתה גביית עדות בבי"ד על מעשה העבירה, אין לו לדון אלא מה שעיניו ראות, ולכן, ע"פ דין שחיטתו אסורה. **וה'צמח צדק' הפליא בכח הראייה של גיסו ר' יעקב ישראל, שעל מצח של אדם יכול לראות את פגמיו.**

פ עם אירע שנחלש רבינו מאוד ונפל למשכב. **והוחמר מצבו, עד שהרופאים התיאשו מחייו.** יום אחד לפנות בוקר התרומם הרב הקדוש מעל משכבו, ואמר **שכבר הבריא ושב לאיתנו.** הוא פנה לנכדו, הרב הקדוש ר' מרדכי דב מהורנסטייפל ואמר: "מקור כל המחלות הוא, שיש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והוא מכוון כנגד קומת האדם, שנברא ברמ"ח איברים ושס"ה גידים גשמיים, ובעשות האדם אחת מרמ"ח מצוות עשה - אזי ממשיך חיות מהמצווה אל האיבר הפרטי המתייחס לאותה מצווה. וכן, אם ישב ולא עבר עברה שנזדמנה לו, נמשך חיות רוחני אל הגיד הגשמי, המתייחס לאותה מצוות לא תעשה, ואם חס ושלום פוגם באיזה מצוות לא תעשה, או שנתרשל מאיזו מצוות עשה, מסתלקת החיות מהאיבר או מהגיד המיוחס נגד אותה מצווה, ומזה באה המחלה. בכדי להתרפאות ולהחזיר החיות לאיבר, צריך לעלות אל מקור המחלה ולתקן המצווה שפגם בה, ואז יתרפא האיבר."

"ולפגמים כאלו לא שייך לרופא לרפאות, כי מה שניתן לרופא רשות לרפאות זהו דווקא במחלות הבאים לאדם עבור שפגם בדבר הרשות. רק מחלות כאלו יכול הרופא לרפאות. וזהו מדויק בלשון חז"ל (ברכות ז.) שאמרו 'מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות', היינו שיכול לרפאות רק אלו המחלות שבאים מפגמים בדברי הרשות". וסיים הרב הקדוש מטשרקאס ואמר: "התחלתי להתבונן במעשי שמא פגמתי באחת מהמצוות וממנה באה המחלה, ולא מצאתי שום פגם. עד שחשבתי, שאפשר שהמחלה באה מזה שלאחרונה מרוב טרדותי, התמעט קצת לימוד הנגלה, ותיכף קיבלתי על עצמי לתקן הדבר ולהרבות בלימוד הנגלה, ומזה החלמתי כבראשונה". (ילקוט מאורי אור, עמי נ"ט)

כ שנסע רבינו להארנסטייפל לנישואי הנינה בתו הבכירה של נכדו החביב הרה"ק ר' מרדכי דב מהארניסטייפל, הוא הפליג אז בספינה בלויי קהל רב, באמצע הדרך יצא לפתע מחדרו אל הקהל שהיה שם ושאל "מי מכם זוכרים את פלוני בן פלוני", רבים השיבו **בוודאי זוכרים אנו אותו, הלא שבק חיים לפני שנים אחדות,** הוסיף כמדבר לעצמו: "לא מצא לו מקום אחר לבוא אליי, כי אם דווקא פה על פני המים". אימה גדולה נפלה על הקהל בהבינו, שמתעסק עתה בתיקון נשמה מעלמא דקשוט, חזר ושאל: "יהודי כשר היה?", השיבו: "בוודאי כשר היה, אחד משלנו היה". מיד שב הרבי על עקבותיו וירד בדומיה אל ירכתי הספינה.

עם שחר הגיעו לחוף, שמה ציפו לבואם אלפי יהודים, שהתאספו מכל הסביבה להקביל את פני הצדיק ולהשתתף בשמחתו, בתוכם היו כמה וכמה עגלונים שישבו על גבי מרכבות וכרכרות, שנקשרו לסוסים משובחים וכל אחד מהם חפץ לזכות באושר הגדול להסיע את הרבי, רבינו זצוק"ל בחר בעגלון פשוט ותמים, ותוך כדי נסיעה הגיד לו שמבקש ממנו ליתן לו אחד מסוסיו במתנה, כשאצבעו מורה על הסוס החרוץ ביותר מן הרתומים לעגלה, היהודי השתומם ונדהם מן המשאלה המוזרה הזאת, **איככה ימסור לרבי את הסוס, שמשרתו באמונה ומושך בעגלה יותר טוב מכל הסוסים האחרים שלו, הרי בלעדיו יישאר חדל אונים ועלול לקפח את פרנסתו?** החריש העגלון ולא השיב דבר.

בינתיים נעצר לפוש קמעא סמוך לביתו, שנמצא על אם הדרך, אמר לו הרבי: "נרדה נא ונבוא בצל קורתך", נכנסו לביתו **והתחיל לדבר עמו על אותו נפטר פלוני ששאל אודותיו אמש מפי החסידים,** נזכר העגלון, שהיה זה שותפו לעבודה, וכי נשאר חייב לו סכום כסף, שלא הספיק לפרוע, לבקשת הרבי חיפש ומצא בבית שטר חוב בחתימת המנוח על סכום זה, מיד ביקש מן העגלון: "תנה לי במתנה" וכיוון שנעתר לו קרעו לגזרים. באותו רגע נשמע מבחוץ קול רעש, כשיצאו, ראו, כי הסוס מוטל ללא רוח חיים, עיניו של העגלון חשכו: בשל מה באה עליו הצרה הזאת? אולם הרבי פייסו בדברי נחומים: "בגלל הסכום שנשאר חייב לך, לא מצאה הנפש מנוח ונאלץ להתגלגל ולעבוד אותך בנאמנות, למשוך בעגלה, עכשיו שוויתרת על השטר בא על תיקונו..." והוסיף **שבשכר זאת יברכו באריכות ימים, ואכן חי העגלון מאה ושמונה שנים!**

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים.

במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונתרו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלקוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאוורוטש). **ספרו:** עמק התפילה.

עשיר גדול היה החסיד רבי זלמן סוחר העצים, מידי שנה היה רוכש סכום של עצי היער אצל פריצי הסביבה, ושוכר פועלים לכרות את העצים וממלא מהם את מחסניו, ובמשך השנה היה מוכר אותם.

כמידת עושרו של רבי זלמן, כן היתה מידת נדיבותו, תמיד היה ראש וראשון לתרום לכל צורך של צדקה, כמו גם התפרסם ביראתו ויושר דרכיו, וגם אמונתו ודבקותו ברבו הרה"ק מצ'רקס הייתה בכל התמימות. פעם אחת, כשנכנס רבי זלמן אל הרבי, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "מה שאלתך ותינתן לך ומה בקשתך ותעש". ענה רבי זלמן: "ברוך ה' לא חסר לי דבר, רק יברך אותי הרבי שאך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ולא ימיש ה' את חסדו מאתי". אמר לו הרבי: "אם כן אתן לך 'שמירה', ומיד כתב לו קמע ואמר לו: "קמע זה תעמוד בכל ימות השבוע, רק בשבת קודש אינך צריך לזה".

יהודי אחר היה אולי היה מתחיל לשאול שאלות, לשם מה הוא צריך 'שמירה' אם הוא אינו מסתובב במקומות סכנה, וגם ב"ה אינו חולה. אך רבי זלמן באמונתו אינו שואל שאלות, הוא יודע, כי רבינו בעל רוח-הקודש והוא לוקח את הקמע ולובשה מיד. וכך היה דרכו כל הימים, בימות החול הולך הוא עם הקמע, בערב שבת בחצות היום כשהיה הולך לטבול לכבוד שבת קדש היה פושט אותה, ובמוצאי שבת היה לובש אותה שוב.

כעבור מספר שנים, בערב שבת אחת אחר חצות היום, הגיע אליו נוכרי אחד מלקוחותיו הוותיקים, וביקש לקנות כמות של עצים. אצל רבי זלמן היה זמן זה מוקדש להכנות לשבת קודש, והיה מתנתק לגמרי מעסקי חולין. לא רצה רבי זלמן לשנות ממנהגו, ולכן אמר לגוי, כי הוא מצטער אבל כעת אינו יכול למכור לו.

אולם הגוי התעקש כיוון שהוא זקוק לעצים בדחיפות למסיבה, שתיערך היום בערב ואינו יכול להמתין לזמן אחר. אך רבי זלמן בשלו: "בערב שבת אחר חצות איני מוכר". משהרבה הגוי להפציר בו מאד, אמר לו רבי זלמן: "**לך אל מחסן העצים שלי וטול בחינם מה שאתה צריך**". הגוי קיבל את ההצעה בשמחה והלך אל המחסן, אך מיד שב וטען, כי השער נעול ואינו יכול להיכנס.

לקח רבי זלמן את צרור המפתחות, והלך לפתוח את המחסן. **תכף כשצעד רבי זלמן פסיעה אחת פנימה, קרה לו אסון נורא, בול עץ נפל עליו מלמעלה ובו במקום מצא את מותו.** בני משפחתו שהיו המומים מפטירתו הפתאומית, שמו עכשיו לב שזה קרא דווקא בזמן שהקמיע לא הייתה עליו, והבינו, כי כל השנים עד עתה היה שמור בזכות הקמיע.

כשפתחו את הקמיע מצאו כתוב בו: "**משביע אני עליכם כל עצי היער, וכל מזיקי היער, שלא תרעו ולא תשחיתו לרבי זלמן המוליך כתב זה**". ויהי הדבר לפלא.

פעם אחת היה רבינו בעיר אחת בשב"ק פרשת ואתחנן, ובאותה עת השתוללה בעיר מגיפה רח"ל והפילה חללים רבים. בליל שב"ק בעת שערך רבינו את שולחנו הטהור, נכנסו נשי העיר בבכיות עצומות על דבר המגיפה, נענה להם רבינו בענוות קדשו: "מה תצעקו אליי, לכו אל אחיי הקדושים, הרה"ק ר' אהרן מצ'רנוביל זיע"א והרה"ק ר' משה מקארסטטשוב זיע"א".

אך הם לא נסוגו אחור וצווחו שלא ימחלו לו, אם לא יושיע להם, אזי פתח רבינו את פיו בקדשו ואמר: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, דהיינו שהצדיק מבקש מהש"ת, אתה החילות, אתה עשית שיחלו האנשים, בכדי להראות את גודלך ואת ירך החזקה אשר מי א-ל-בשמיים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך, דהיינו כדי שלאחר מכן תוכל להושיע ולרפאות אותם.

ובכן הנני מבקש ממך, אעברה נא ואראה את הארץ, ראה נא שגם ההמון עם שהם בבחינת ארציות, הרה הטוב הזה והלבנון, גם הם מלאים במידות טובות, על כן עזור להם והעלה רפואה למכתם", וסיים ואמר: "ויתעבר ה' בי למענכם, הקב"ה שמע לתפילתי, ועתה לכו לביתכם לחיים ולשלום", וכן הווה, שנעצרה המגיפה.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים